

VAPAAT RYHMÄT JA YKSITTÄISET KOREOGRAFIT TUOTTIVAT JO LÄHES PUOLET TANSSIESITYKSISTÄ 2018

Tanssitaideä käytettiin katsomassa ja tehtiin Suomessa suunnilleen saman verran kuin edellisinä vuosina. Kokonaisesitysmäärä on viimeisen viiden vuoden aikana vakiintunut hieman alle 3 000 esitykseen vuodessa ja katsojia ja kokijoita on ollut reilu puoli miljoonaa.

Tanssialan tilastoissa voi havaita aaltoiluketta, jota aiheuttavat melko yksittäisetkin muutokset toimintaympäristössä. Vuonna 2018 tanssin kokonaiskatsojaluvut laskivat jonkin verran aikaisemmasta, mihin vaikutti esimerkiksi edellisenä vuonna Suomen 100-vuotisjuhlien ansiosta toteutettujen suurten ulkomaanvierailujen ja erityishankkeiden puuttuminen.

Katsojien määrä kotimaassa pysyi kuitenkin kokonaisuudessaan suunnilleen samalla tasolla kuin viime vuosina. Suomessa esityksiä kävi vuonna 2018 katsomassa 369 000 ihmistä (2017: 372 000), yleisötyön ja yhteisötanssin tilaisuuksiin osallistui 110 000 (2017: 126 000) ja tanssielokuvat tavoittivat saman verran kuin edellisenä vuonna, 17 000 katsojaa. Ulkomailla suomalaista tanssia näki 30 000 katsojaa (2017: 56 000). Kun lukuun lisätään vielä tanssikentän ulkopuolisten toimijoiden Suomeen tuomat ulkomaiset tanssiesitykset ja niiden katsojat, noin 34 000, ollaan yhteensä noin 550 000 tanssin katsojassa.

KANTAESITYKSIÄ TUOTETTIIN ENNÄTYSVÄHÄN, MUTTA VAPAIEN RYHMIEN ESITYSKERRAT KASVOIVAT

Suomalaisilla tanssiryhmillä ja tuotantokeskuksilla oli vuonna 2018 yhteensä 2 859 esitystä (2017: 2 757).

Ns. suurten teatterien ja VOS-tanssiryhmien esityskerroissa ja katsojamäärissä oli laskua verrattuna edellisvuoteen 2017, joka oli poikkeuksellinen mm. Kansallisbaletille isojen kansainvälisten vierailujen ansiosta. Myös Helsinki Dance Companyn tuotantojen väheneminen ja muutamien VOS-tanssiryhmien kansainvälisten tai teatteriyhteistuotantojen puuttuminen vuonna 2018 vaikuttivat tanssin kokonaislukuun.

Vapaiden ryhmien ja yksittäisten koreografien esitysmäärät sen sijaan kasvoivat. Ne tuottivat yhteensä jo lähes yhtä paljon esityksiä kuin VOS-tanssiryhmät ja -tuotantokeskukset. Vapaat ryhmät esiintyvät kuitenkin vaihtelevissa pienissä tiloissa eivätkä yleensä tavoita samanlaisia katsojalukuja kuin VOS-ryhmät.

Vapaiden ryhmien esitys- ja katsojamäärissä oli erityistä nousua tanssiteatteri Auracolla, jonka esityksistä ja katsojista yli puolet oli ulkomailla. Tanssiteatteria lapsille tekevä Auraco esiintyi Suomen ulkopuolella 46 kertaa ja kotimaassa 28 kertaa.

Esityskertansa lähes kaksinkertaisti Compañia Kaari & Roni Martin, joka kiersi ahkerasti kotimaassa ja esiintyi 101 kertaa. Ryhmä oli mukana myös Taidetestaajat-hankkeessa.

Tanssin kantaesityksiä tehtiin 143, mikä on selvästi vähemmän kuin viimeisen viiden vuoden keskiarvo (170). Erityisesti VOS-ryhmät sekä yksittäiset koreografit ja pienet vapaat ryhmät tuottivat vähemmän kantaesityksiä kuin edellisenä vuonna. Koska kokonaisesitysmäärä pysyi ennallaan, tämä tarkoittaa sitä, että ainakin vakiintuneet ryhmät pystyivät esittämään uusia tai vanhoja teoksiaan useamman kerran, mikä on järkevää resurssien käyttöä ja edistää tanssin kentän kestävä kehitystä. Edelleen kuitenkin joka neljäs kantaesitys oli yksittäisten koreografien teoksia, joiden elinkaari jää lyhyeksi, 1–4 esitystä koko vuoden aikana.

Esitysten toteuttamisen rinnalla yhä useammat ryhmät koosta riippumatta ovat ottaneet yleisötyön ja yhteisötanssin kiinteäksi osaksi toimintaansa. Julkisen rahoituksen kriteerit (mm. Helsinki-malli) ohjaavat vahvasti taidetoimijoita tähän suuntaan. Yleisötyön ja yhteisötanssin avulla tavoitettiin 110 000 ihmistä vuonna 2018, mikä on hieman vähemmän kuin vuonna 2017, jolloin mm. aluekeskukset osallistuivat Koko Suomi tanssii -kampanjaan tekemällä runsaasti omia yleisötyötempauksiaan.

SUOMALAISTA TANSSIA NÄHTIIN EUROOPASSA, AASIASSA JA POHJOIS- JA ETELÄ-AMERIKASSA

Suomalaista tanssia nähtiin vuonna 2018 kotimaan ulkopuolella 28 maassa. Esityksiä oli 143 (2017: 122) ja katsojia 30 000 (2017: 56 000).

Ulkomaanvierailuja teki 27 ryhmää ja yksittäistä koreografiaa. Vuonna 2018 oli havaittavissa, että ulkomaanvierailut kasautuvat muutamille tanssiryhmille, minkä seurauksena niiden katsojistakin suuri osa tulee ulkomailta. VOS-ryhmistä esimerkiksi Tero Saarinen Companyn katsojista 61 % oli ulkomailla vuonna 2018. Vapaiden ryhmien ulkomaanvierailut lisääntyivät huomattavasti, eniten nousua oli Auracolla ja Pori Dance Companylla; niillä sekä Susanna Leinonen Companylla ulkomaisten katsojien osuus oli puolet tai jopa yli puolet kokonaiskatsojaluvuista.

Vaikka kolmannes vierailuesityksistä suuntautui lähialueille (Pohjoismaat, Viro, Venäjä, Baltia), eniten katsojia tavoittivat Yhdysvalloissa, Ranskassa, Kanadassa ja Etelä-Koreassa isoilla näyttämöillä vierailleet ryhmät.

VAPAAT RYHMÄT OVAT ONNISTUNEET LISÄÄMÄÄN OMIA TULOJAAN MERKITTÄVÄSTI

Rahoituslain ulkopuolisten vapaiden tanssiryhmien myytyjen lippujen määrä sekä lipputulot, esityspalkkioiden ja muiden omien tulojen kokonaismäärä on kasvanut. Omarahoitusosuus on 35 % vapaiden, valtion harkinnanvaraista toiminta-avustusta saaneiden ryhmien yhteenlasketuista tuloista (2017: 31 %). Kasvua on ollut erityisesti niiden ryhmien kohdalla, jotka ovat pystyneet lisäämään esitystoimintaa kotimaassa tai ulkomailla kiertämällä tai olleet mukana hankkeissa, jotka ovat edesauttaneet esitysmäärien kasvattamisessa.

Vapailla ryhmillä lipputulot ja muiden omien tulojen kasvu on voimakasta jo kolmatta vuotta peräkkäin. Ryhmien oman toiminnan tulot yhteensä ovat kasvaneet neljä kertaa enemmän kuin niiden saama julkinen tuki kolmen viime vuoden aikana.

Vapaiden ryhmien saamien kunnallisten avustusten yhteissumma on kasvanut 25 % edellisestä vuodesta, mutta on huomattava, että kaksi kolmannesta siitä johtuu Helsingin kaupungin avustusten lisäyksistä. Valtionavustusten kokonaismäärä on pysynyt suunnilleen ennallaan.

Vuoden 2018 tanssitalastot kerättiin 140 toimijalta. Tanssitalastot kokonaisuudessaan julkaistaan Tanssin tiedotuskeskuksen verkkosivustolla.

TILASTOINTIPERUSTEET

Tanssin tilastoihin kootaan suomalaisten toimijoiden ammattitanssiesitykset, niihin myydyt liput ja kokonaiskatsojamäärät sekä kantaesitykset. Mukaan ei lasketa esimerkiksi televisioon tai elokuvaan tehtyjä koreografioita. Suomalaisten tanssiryhmien ja koreografien tuottamien ja järjestämien tanssielokuvien näytäntö- ja katsojamäärät Suomessa ja ulkomailla on kerätty omaan tilastoonsa.

Tilastotiedot kerätään suoraan tanssiryhmiltä, tuotantokeskuksilta, yksittäisiltä koreografeilta ja aluekeskuksilta. Tilasto antaa varsin luotettavan kuvan suomalaisen tanssin esitysvolyymistä ja yleisömääristä.

Teatteri- ja orkesterilain piirissä olevien (VOS) tanssiryhmien ja -tuotantokeskusten tiedot kerää Tinfo Teatterin tiedotuskeskus. Tanssin tiedotuskeskuksen kokoamissa tanssin tilastoissa tiedot yhdistetään siten, että suuret laitosteatterit (Suomen Kansallisbaletti, Helsinki Dance Company), VOS-toimijat, vapaat valtion toiminta-avustusta saaneet tanssiryhmät, muut vapaat ryhmät ja yksittäiset koreografit käsitellään omina alaryhminään.

Tanssiryhmien ja koreografien yhteistuotannot sekä keskinäiset vierailut tilastoidaan molempien osapuolien kohdalle. Tästä syntyvät päällekkäiset luvut vähennetään kokonaiskatsojamäärästä. Lisäksi kokonaisluvuista vähennetään myös yhteisesityksistä syntyvät päällekkäisyydet. Yhteistuotantojen osuus esitys- ja katsojamäärästä eritellään omassa sarakkeessaan. Keskikatsojaluku lasketaan myytyjen ja ilmaisten lippujen yhteismäärästä.

Tanssin aluekeskusten toiminta eritellään omassa taulukossaan. Taulukko kertoo, kuinka monen kantaesityksen ja esityksen järjestämiseen aluekeskukset ovat osallistuneet, ja mikä on näiden esitysten katsojamäärä. Kokonaistilastoissa esitykset ja katsojat on tilastoitu tanssiryhmän tai koreografin kohdalle.

Suomalaisten tanssijoiden ja tanssiryhmien vierailut ulkomailla eritellään omaksi tilastokseen, mutta ulkomaanvierailut sisältyvät myös kokonaisesitys- ja katsojamääriin.

Kantaesitysluettelo sisältää tanssiryhmien ja koreografien ensi-illat. Suomalaisten koreografien kansainvälisille ryhmille tekemiä tilausteoksia ei lasketa kotimaisiksi kantaesityksiksi. Sen sijaan kantaesitys, joka toteutetaan yhteistuotantona suomalaisen ja kansainvälisen ryhmän välillä sisällytetään kantaesitysten kokonaislukumäärään.